

Dôvodová správa k návrhu Programového rozpočtu mesta Košice na rok 2020

Návrh Programového rozpočtu mesta na rok 2020 je spracovaný v súlade s legislatívou a prioritami mesta na rok 2020. Východiskom pre spracovanie návrhu rozpočtu bol rozvojový dokument Program rozvoja mesta Košice pre obdobie rokov 2015–2020, výhľadovo do roku 2025, ktorý bol schválený v júni 2015 a Akčný plán Programu rozvoja mesta na roky 2019-2021. V návrhu **sú zahrnuté aj zvýšené výdavky vyplývajúce zo „sociálnych balíčkov“ schválených vládou a Národnou radou SR vrátane nových kompetencií pre samosprávy.** Ide predovšetkým o zvýšené výdavky v oblasti:

- sociálnych služieb (novela zákona č. 448/2008 Z.z.),
- školstva (platy pedagogických a nepedagogických zamestnancov v súlade s Nariadeniami vlády SR č. 338/2019 Z.z. a 388/2018 Z.z.),
- rozpočtových a príspevkových organizácií, mestskej polície a magistrátu mesta Košice (v súlade so zákonom č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a Kolektívnou zmluvou vyššieho stupňa na roky 2019-2020 – zvýšenie plátov vrátane rekreačných poukazov v súlade s novelou Zákonníka práce)
- obedy v školských jedálňach zadarmo (v súlade s novelou zákona č. 244/2010 Z.z. o dotáciách MPSVaR a zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní)

V nadväznosti na vyššie uvedené je potrebné uviesť, že **zmena legislatívy, „sociálne balíčky“ schválené vládou a Národnou radou SR** vrátane zvýšenia nezdaniiteľnej časti základu dane z 19,2-násobku životného minima na 21-násobok, nové kompetencie pre samosprávy (napr. tzv. chodníková novela) **bez adekvátneho finančného krytia a súčasné spomalenie makroekonomického vývoja majú výrazný negatívny dopad na rozpočty miest a obcí.** Od roku 2014 do roku 2019 rástli medziročne príjmy z podielových daní pre mesto Košice v priemere o 9 mil. €, na rok 2020 vychádzajúc zo štátneho rozpočtu predpokladáme zvýšenie len o 3 mil. € (2,75 %). Pritom len zvýšenie miezd v oblasti školstva v roku 2020 si vyžaduje 6 mil. €. Celkový nárast bežných výdavkov z dôvodu zmeny legislatívy a nových kompetencií predstavuje viac ako 10 mil. €. Po zohľadnení výpadku príjmov z podielových daní vo výške min. 5 mil. € a splátok úverov vo výške viac ako 5 mil. € **celková potreba finančných zdrojov je min. 15 mil. €.** Ak by sme vychádzali z prvotného návrhu rozpočtu po zosumarizovaní všetkých požiadaviek odborných útvarov, mestských organizácií a mestských častí, ktoré vychádzali z reálnych potrieb a strategických dokumentov mesta, nepokryté výdavky, resp. **schodok rozpočtu predstavoval viac ako 65 mil. €.**

Vychádzajúc z vyššie uvedených informácií a predovšetkým v záujme udržania finančnej stability, zabezpečenia všetkých verejnoprospešných služieb a realizácie nových rozvojových projektov **je veľká väčšina miest a obcí nútená od 1. 1. 2020 pristúpiť k úprave sadzieb dane z nehnuteľností a poplatku za komunálne odpady.**

Predložený návrh obsahuje zvýšený príjem z dane z nehnuteľností oproti roku 2019 o cca 9,5 mil. €, čo je však podmienené schválením novely VZN č. 132 o miestnych daniach. Zároveň je potrebné uviesť, že zvýšením príjmov z dane z nehnuteľností sa dosiahne vyrovnanosť bežného rozpočtu, ale nepokryjú sa nimi kapitálové výdavky a splátky úverov. Tieto výdavky je mesto nútené vykryť z úverových zdrojov, z rezervného fondu a len v malej miere z predaja majetku, čo do ďalších rokov predstavuje riziko finančnej stability mesta. **Po zapojení prostriedkov rezervného fondu do návrhu rozpočtu na rok 2020 na kapitálové výdavky a splátky úverov je predpokladaný zostatok fondu k 31. 12. 2020 vo výške cca 1 mil. €, čo je na zachovanie finančnej stability mesta, prevádzkový cash-flow a potrebu investovania v nasledujúcich rokoch minimálny zostatok a znamená pre mesto značné finančné riziko.**

Rozpočet mesta je zostavený ako prebytkový (povinný prebytok vo výške 0,5 mil. € predstavuje poplatok za rozvoj určený na prerozdelenie medzi mesto a mestské časti v nasledujúcom roku) s celkovými príjmami vo výške 225,7 mil. € a výdavkami vo výške 225,2 mil. €. Pozostáva z bežného, kapitálového rozpočtu a finančných operácií. Bežný rozpočet je prebytkový vo výške 1 mil. €, v kapitálovom rozpočte je schodok vo výške 20,5 mil. € a vo finančných operáciách je prebytok 20,0 mil. €.

Príjmy

Rozpočet rešpektuje finančné možnosti mesta a vychádza z očakávaných príjmov. V nich sú zahrnuté podielové dane zo ŠR SR, ktoré tvoria 58 % rozpočtovaných bežných príjmov mesta, ostatné miestne dane, nedaňové príjmy, granty a transfery zo ŠR SR na výkon prenesenej funkcie štátnej správy a predpokladané finančné prostriedky z fondov Európskej únie.

Daň z nehnuteľností je vo výške 31,5 mil. € (zvýšenie oproti roku 2019 o 41%) za predpokladu schválenia novely VZN č. 132 o miestnych daniach.

Výrazné zníženie oproti roku 2019 je u poplatku za uloženie odpadu (návrh r. 2020 4 mil. €, rok 2019 5,5 mil. €) z dôvodu zníženia produkcie spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o. a zmeny zákona č. 329/2018 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov a zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde.

V rozpočte je zahrnutý novozavedený poplatok za rozvoj vo výške 500 tis. €, ktorý sa bude prerozdeľovať podľa skutočného výberu medzi mesto a MČ v nasledujúcom roku.

Poplatok za parkovanie je rozpočtovaný vo výške 1,25 mil. €.

V kapitálových príjmoch je zahrnutý príjem z predaja majetku vo výške 1,4 mil. € (z toho cca 1 mil. € tvoria príjmy zo zámenných zmlúv – Slanecká cesta). V roku 2020 je pokles príjmov z predaja majetku oproti roku 2019 o 5,8 mil. €. Dôvodom je, že v roku 2019 došlo k odpredaju pozemkov pre Národnú diaľničnú spoločnosť pre stavbu „R 2 Šaca-Košické Olšany“ vo výške takmer 7 mil. €.

V rámci grantov a transferov z EÚ je v príjmoch zahrnutá suma 3,6 mil. € a týka sa predovšetkým projektov v oblasti školstva a dopravy.

V príjmových finančných operáciách je zahrnutý prevod prostriedkov z Rezervného fondu vo výške 11,8 mil. € a bankový úver vo výške 13,4 mil. €. Rezervný fond navrhujeme použiť na financovanie vybraných kapitálových výdavkov vo výške 6,6 mil. € a splátky úverov vrátane ostatných výdavkových finančných operácií vo výške 5,2 mil. €. Bankový úver vo výške 13,4 mil. € navrhujeme použiť na kapitálové výdavky v oblasti dopravy, školstva, sociálnych služieb (10 mil. €) a športovej infraštruktúry (3,4 mil. €).

Mesto a mestské časti

V rozpočte sú podielové dane zo ŠR SR v celkovej sume 112 mil. €, čo predstavuje zvýšenie oproti roku 2019 o 2,75 %. Vo finančnom vyjadrení ide o zvýšenie o 3 mil. €. Pre mestské časti je z toho vyčlenená suma vo výške 11,4 mil. €, čo je oproti roku 2019 zvýšenie o 2,99 %. Zároveň je pre mestské časti vyčlenená daň za psa vo výške 105 tis. €.

V rámci výdavkov v programe č. 1 Sociálne mesto sú pre MČ vyčlenené finančné prostriedky na terénnu opatrovateľskú službu vo výške 1,5 mil. €, čo je oproti roku 2019 zvýšenie o 10,2 %, výdavky na zariadenia opatrovateľskej služby vo výške 210 tis. € (zvýšenie o 13,5 %) a výdavky na stravovanie dôchodcov vo výške 200 tis. € (zvýšenie o 33 % z dôvodu zvýšenia príspevku na 1 €/obed a zvýšenia hranice dôchodku s nárokom na príspevok do 415 € mesačne).

Zároveň sú vo výdavkovej časti rozpočtu v programe č. 7 Služby občanom zahrnuté aj finančné prostriedky na aktivity realizované na území jednotlivých mestských častí v celkovej výške 570 tis. € (v tom: účelové transfery pre MČ Juh 230 tis. € a Staré mesto 40 tis. € určené pre zariadenia celomestského významu a ďalšie výdavky na verejnoprospešné služby a rozvojové projekty v celkovej sume 300 tis. €, z toho po 10 tis. € pre malé MČ a po 20 tis. € pre veľké MČ).

Výdavky

Z celkových bežných a kapitálových výdavkov 219,1 mil. € sú najvyššie výdavky v programoch Vzdelávanie (školstvo) 93,5 mil. €, Doprava 40,7 mil. € a Zelené mesto 22,8 mil. €. Jednou z hlavných priorít mesta v roku 2020 sú stavebné úpravy, rekonštrukcie a údržba komunikácií, mostov a chodníkov (v rámci dopravnej infraštruktúry v programe 5 Doprava, podprogramoch 1, 2 sú na rok 2020 vyčlenené finančné prostriedky vo výške takmer 16 mil. €), ale aj 1. etapa rekonštrukcie objektov športovej infraštruktúry (v programe 2 Mesto kultúry a športu, podprogram 8 Športové zariadenia vyčlenených takmer 3,4 mil. €) a školskej infraštruktúry (v programe 4 Vzdelávanie vo výške 5 mil. €).

Podstatný vplyv na zvýšenie výdavkov v roku 2020 má novela zákona č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní zamestnancov pri výkone vo verejnom záujme, predovšetkým u zamestnancov školstva (cca 6 mil. €), ďalej v oblasti sociálnych služieb, v mestských rozpočtových a príspevkových organizáciách, mestskej polícii a správe obecného úradu.

V programe 1 Sociálne mesto predstavuje zvýšenie výdavkov 1,3 mil. €. Ide hlavne o výdavky na opatrovateľskú službu, zariadenia opatrovateľskej služby a zariadenia pre seniorov (novela zákona o sociálnych službách) a 1. etapu výstavby Centra komunitných sociálnych služieb v Krásnej.

V programe 2 Mesto kultúry a športu je zvýšenie výdavkov o 1 mil. € predovšetkým z dôvodu investícií do športovej infraštruktúry (Mestská krytá plaváreň, Multifunkčná hala, Angels aréna).

V programe 3 Zelené mesto je nárast oproti roku 2019 cca 2 mil. €. Ide hlavne o výdavky na zber, odvoz a likvidáciu odpadu (+700 tis. €), Správu mestskej zelene (+ 1,1 mil. €) a výdavky spojené so zapojením mesta do projektu „Európske hlavné zelené mesto 2023“ (+300 tis. €).

V programe 6 Bezpečnosť je nárast výdavkov o 1,4 mil. €. Z toho pre Mestskú políciu (+860 tis. €), riešenie mimoriadnych udalostí z roku 2019 - zosuvy pôdy v MČ Vyšné Opátske a Košická Nová Ves (+ 300 tis. €) a na verejné osvetlenie (+ 200 tis. €).

V programe 8 Plánovanie, manažment a kontrola ide hlavne o výdavky na projekty financované z EÚ fondov, ktoré sú oproti roku 2019 vyššie o cca 1,6 mil. €.

Ďalšími prioritami rozpočtu na rok 2020 sú:

- ukončenie 1. etapy výstavby futbalového štadióna – Košická futbalová aréna
- rekonštrukcia pavilónu C v Stredisku sociálnej pomoci, Garbiarska ul. (1. etapa)
- aktivity organizované mestom v súvislosti s projektom Európske hlavné zelené mesto 2023
- investičné výdavky mestských príspevkových organizácií (Správa mestskej zelene, Zoologická záhrada)
- rekonštrukcia a výstavba športových ihrísk pri ZŠ
- realizácia projektov financovaných z EÚ a ŠR v rámci IROP a ďalších podľa aktuálnych výziev v oblasti dopravy – Slanecká cesta, MET, 2. etapa, 2. časť (projektová dokumentácia), školstvo, cyklochodníky,
- nový územný plán mesta

Požiadavky odborných útvarov a organizácií zriadených mestom na investície boli vo výške takmer 50 mil. €. Do rozpočtu nie sú zaradené investície vo výške 25 mil. €, napríklad

- 2. etapa výstavby futbalového štadióna – KFA, a.s. 2 mil. €
- majetkové vysporiadanie s EEI, s.r.o.
- iba čiastočne zaradené investície pre: DPMK, a.s., BPMK, s.r.o., SMZ, ZOO, školská a dopravná infraštruktúra